

Eduskunta

Hallintovaliokunta

Asia: Vapaa Sivistystystyö ry asiantuntijalausunto Valtioneuvoston selonteko (tässä: selonteko) kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista VNS 6/2021 vp

VST ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle ja toteaa samalla että selonteon säädösvalmistelu on edennyt varsin pitkälle ilman suuria muutoksia selonteon ehdotettuihin linjauksiin. Tällä lausuntokierroksella VST ry nostaa esille seuraavat yhteisesti laaditut keskeiset vapaan sivistystyön näkökulmat selonteon sisällöistä:

- Edellisessä lausunnossaan (VST ry 6.10.2021) VST ry nosti esille selonteossa esiintyviä kiitettäviä asioita: vapaan sivistystyön rahoitusjärjestelmässä kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyin koulutuksen rahoitus erotetaan omaksi kokonaisuudeksi (s.83), luku- ja kirjoitustaidon koulutusten ulottaminen henkilöille, joilla ei ole oikeutta kotoutumissuunnitelmaan sekä molempien kansalliskielten opiskelu kansallisen kieli-strategian mukaan.
- **VST ry korostaa vahvasti esikotouttavan työn kehittämistä ja mahdollista laajentamista –** proaktiivinen kotoutumispolitiikka ei pitäisi sisältää nykytilanteessa olevia pitkiä turvapaikanhakijoiden odotusaikoja, jotka vaikuttavat hyvin haitallisesti psykososiaaliseen terveyteen ja siten mahdolliseen tulevaan kotoutumiseen.
- **VST ry ei tue kotoutumishjelman lyhentämistä pääsääntöisesti kahteen vuoteen sekä tavoitetta yhden vuoden tehostetusta kotoutumisajasta.** Esitetty lyhennys on ristiriidassa selonteon luvuissa 1-6 sinänsä kiitettävästi esilletuotujen tilannekuvien ja muutostekijöiden kuvauksien kanssa, joissa korostuu maahan tulijoiden lähtökohtaisesti heterogeeniset, ei-yhdenvertaiset tai yhteismitalliset työ- ja koulutustaustat.
- **Kotoutumisen lyhentäminen heikentäisi merkittävästi opinnoissa saavutettavia oppimistuloksia, ja lisäisi haasteita opiskeluun ja työhön liittyvien kestävien jatkopolkujen rakentamiseksi.** Suomen ja/tai ruotsin kielen oppimisen tavoitteeksi on asetettu nykyinen B1.1.-taso. Kun kotoutumiskoulutuksen kansalliseen opetussuunnitelmaan varsin laajasti kuuluu perus-, yhteiskunta- ja työelämätaitojen oppimista, herää kysymys miten pystytään puristamaan nämä laajat osaamisalueet yhteen vuoteen laadukkaasti ja yhdenvertaisesti?
- **Kestävien kotoutumispolkujen rakentaminen on nähtävä osaksi jatkuvan oppimisen ekosysteemiä aliedustettuja ryhmiä tunnistetaan paikallisesti ja alueellisesti, esimerkiksi työvoiman ulkopuolella olevat maahanmuuttajataustaiset naiset.**

- **VST ry:llä on vahvasti yhteneväinen kanta tarpeesta järjestää myös kotoutumisajan ylittäneille suunnattua luku- ja kirjoitustaidon koulutusta ja tähän tarkoitukseen tulisi allokoida lisärahoitusta.**
- **VST ry haluaa edelleen nostaa esille kaksisuuntaisen, dialogisen kotoutumisen, jossa tarvitaan myös vastaanottavan yhteisön/kulttuurin/yhteiskunnan asennekasvatusta myönteiseen, osallistavaan suuntaan – ilman asennekasvatusta polarisoitumiskehitys vahvistuu. Populismiin värittämässä mielipide- ja asenneilmastossa tarvitaan Suomessa muutosta, ja tämä syntyy vain arjen kohtaamisten kautta – harrastusten, koulutuksen ja työn vuorovaikutuksellisissa tilanteissa.** Kotoutumisen nopeuden tai hitauden ei pidä määritellä pelkästään yksilön kykyjen mukaan - onnistunut kotoutuminen on lähtökohtaisesti vahvasti yhteisöllinen ja kaksisuuntainen prosessi, jossa kotoutuja on myös yhteisöllinen toimija eikä vain yksilöidyn palvelun kohde.

Helsingissä 21.2.2022 Vapaa Sivistystyö ry

Hallituksen psta Björn Wallén, puheenjohtaja

bjorn.wallén@sivistystyo.fi